

עיונים בתרבותם של יהודי צפון-אפריקה. כתבים מוהדרים ומוערים.

עורכים: משה בר-אשר וסטיבן פראד. כרך ד. ירושלים, מאגנס ואוניברסיטאות

ייל והעברית, תשע"ה. 276 עמ'. (02-6586659)

סדנה ללימודי יהדות, שמתקיימת מדי פעם במסגרת התוכנית ללימודי יהדות באוניברסיטת ייל שבארצות הברית, מהווה זרז להוצאה לאור של כתבים, בחלקם עלומים, של חכמי צפון אפריקה, עליהם נישאו הרצאות באותן סדנאות. ממפעל זה כבר יצאו לאור שני כרכים באנגלית ושניים בעברית. בכרך זה, הרביעי, תשעה מאמרים העוסקים בפרטים ובכללים: הכלליים יותר עוסקים בדיונים בשפה הערבית המשתקפת בעברית של יהודי מרוקו ובתיקונים דקדוקיים שנכנסו בדורנו לחלק מסידורי התפילות של מנהגי צפון אפריקה, ועניינים פרטיים ונקודתיים כוללים למשל עיון בטיטות דרשה ל'שבת כלה', השבת שלפני חג השבועות, העוסקת במעלת לימוד התורה גם לכאלה שאינם תלמידי חכמים, שכתבה חכם ממרוקו כנראה בסוף המאה ה"ט. עובדת היות דפי הדרשה האלו רק דפי טיוטא מוכחת מתוך כך שחלק מהעניינים אינם שלמים, ושנמצאים בהם הוספות ותיקונים בגליונות ובין השורות כנראה בכתב ידו של המחבר עצמו. קריאת טיוטת הדרשה מאפשרת לקורא לשבת כביכול עם הרב המחבר האלמוני תוך כדי הכנת הדרשה, ולהשתתף עמו במאמציו להציג את התוכן העמוק שהכין באופן קל ופשוט, ומכאן שלא היה מדובר בדרשה לפני תלמידי חכמים דווקא. פרק אחר מביא פירורים מתולדות קהילת טריפולי שבלוב בין שתי מלחמות העולם על פי הכתבים שנמצאו בארכיון שהותיר אחריו אחד מרבני העיר, רבי יששכר חכמון זצ"ל, שהחל את תפקידו כסופר בית הדין, עלה ומונה לדיין, ולבסוף מונה לרב ראשי של העיר ובהמשך של יהודי לוב כולם. טיפה ועוד טיפה מצטרפים מכרך לכרך לחיזוק הכרת המציאות התורנית והקהילתית בצפון אפריקה במאות השנים האחרונות.

הצדיק פלא. פרקי הוד ומופת וארחות חיים של הגאון הקדוש רבי יהודה זרחיה

סגל זצוק"ל בעל "צמח יהודה". [מאת הרב רפאל אברהם שלום מועלם].

ירושלים, מכון 'טורי זהב', תשע"ה. שצג עמ'. (02-5815711)

הרב סגל, שנפטר בשנת תשס"א, שימש כרבה הנערץ של שכונת קרית שלום בת"א במשך